

Beslut om särskilda skäl för ersättning enligt lag (SFS 2006:806) om provtagning på djur m.m.

Jordbruksverkets beslut

Jordbruksverket beslutar att det föreligger särskilda skäl för ersättning i enlighet med 19 a § lag (2006:806) om provtagning på djur m.m. vid följande provtagning:

- Utökad provtagning för Chronic Wasting Disease i Älgskötselområde 3 i Norrbotten (se beslut Dnr 6.3.17-14795/2020).
- Utökad provtagning för Chronic Wasting Disease i särskilt angivet område med 25 km radie runt Robertsfors i Västerbotten (se beslut Dnr 6.3.17-14883/2020).

Jordbruksverket beslutar att nedan angivna poster ska ge rätt till ersättning.

- Renslakteriers och vilthanteringsanläggningars kostnader för extra personal vid provtagning, samt för kostnader förknippade med utbildning av provtagningspersonal.
- Renslakteriers och vilthanteringsanläggningars produktionsbortfall vid provtagning i samband med slakt, till exempel ersättning för vikt förlust hos slaktkroppen på grund av förlängd hängningstid.
- Renslakteriers och vilthanteringsanläggningars produktionsbortfall på grund av utebliven försäljning av färskt kött.
- Renslakteriers och vilthanteringsanläggningars kostnader för att leverera prover enligt anvisning.

Kostnadens respektive produktionsbortfallets storlek ska styrkas genom underlag som inges i samband med ansökan om ersättning.

Beskrivning av ärendet

Chronic Wasting Disease (CWD), också kallad avmagringssjuka, är en prionsjukdom som har påvisats hos hjorddjur. CWD är en typ av transmissibel spongiform encefalopati och kännetecknas av degenerativa förändringar i hjärnan vilket leder till neurologiska symtom, avmagring och död. Ingen koppling har setts till sjukdom hos människa, men även om sannolikheten att människa kan drabbas bedöms som mycket låg kan möjligheten inte helt uteslutas.

CWD upptäcktes för första gången i Europa 2016. Till följd av detta beslutade EU att övervakning av sjukdomen skulle ske i de medlemsstater som har populationer av ren eller älg. Denna övervakning pågår under åren 2018–2020 bland annat i Sverige.

Vid den generella provtagningen upptäcktes CWD i Sverige under våren 2019 på två 16 år gamla älgkor i trakten av Arjeplog respektive Arvidsjaur i Norrbotten. Mot bakgrund av detta beslutade Jordbruksverket den 11 juli 2019 att utöka provtagningen i det drabbade området, som motsvarar älgskötselområde 3. Genom beslut den 6 oktober 2020 har villkoren anpassats vad gäller provperiodens längd och antalet prover på ren.

Efter fynd av CWD på en älg i Västerbotten har ett motsvarande beslut om utökad provtagning tagits den 6 oktober 2020. Denna provtagning rör älg i ett område med 25 km radie runt Robertsfors.

Provtagningen i Norrbotten berör de renägare som bedriver renskötsel i området och de renslakterier som upptar djur från området. Provtagningen i Västerbotten berör de vilthanteringsanläggningar som upptar djur från området, samt de jaktlag och jägare som innehar älgjaktlicens i området. Det är för samtliga dessa parter under vissa omständigheter förknippat med kostnader eller produktionsbortfall att ombesörja provtagning. Det är viktigt att detta i sin tur inte utgör ett så stort hinder att parterna väljer att inte hjälpa till med provtagningen.

Motivering

I 19 a § lag (SFS2006:806) om provtagning på djur anges följande:

”Ersättning av statsmedel kan, om det finns särskilda skäl, lämnas för kostnader eller förluster som uppkommit på grund av

1. sådana beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av lagen som syftar till att kartlägga förekomst av, fastställa frihet från, kontrollera eller förebygga och hindra spridning av djursjukdomar, eller
2. sådana föreskrifter meddelade med stöd av lagen som har det syfte som anges i 1.”

Enligt 18 § förordning (SFS 2006:815) prövas frågor om ersättning av Jordbruksverket.

Det som enligt Jordbruksverket ligger till grund för att särskilda skäl råder i detta fall är att provtagningsbeslutet för CWD avser vilda och semi-domesticerade djur. För den typ av provtagning som omfattas av beslutet finns det inte några etablerade system som kan utnyttjas såsom det gör för tama produktionsdjur (t.ex. system för mjölk tanksprover eller slakteriprover).. För att genomföra provtagningarna är det därför nödvändigt med medverkan från de berörda renslakterierna och vilthanteringsanläggningarna. Om ersättning för kostnader och produktionsbortfall inte ges kommer den utökade provtagningen att belasta dessa företag orimligt hårt och leda till risker för snedvriden konkurrens.

Övriga upplysningar

Den som är drabbad av kostnader eller produktionsbortfall och uppfyller de särskilda skälen enligt ovan kan ansöka om ersättning hos Jordbruksverket. Ansökan ska ha kommit in till Jordbruksverket senast sex månader efter provtagningsdatumet.

I detta ärende har enhetschefen Lotta Hofverberg beslutat. Maria Cedersmyg har varit föredragande.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Sändlista

Vilthanteringsanläggningar och slakterier:

- Luoktamavas renslakteri, c/o Lars Anders Baer
- Svantes vilt och bär, Edeforsvägen 73, 960 24 Harads
- Arvidsjaur renslakt AB, Larstorpsvägen 22, 933 34 Arvidsjaur
- Polarica vilt, Grundnäs 7, 935 93 Norsjö
- Livsmedelsförädling i Lyckan AB, Lyckan 1010, 921 91 Lycksele
- Firma Göran Jonsson, Sandås 204, 924 94 Sorsele
- EG Vilt, c/o Fritz Erland Gustafson, Slåttan 7, 912 92 Vilhelmina
- Strömdahla, c/o Patrik Strömdahl, Örsbäck 15, 914 90 Nordmaling
- Rusksele Rökeri, Vindelälsvägen 45 A, 921 94 Rusksele